

ULAŞILMASI ZOR OLAN YERLERDEN BAL ARISI KOLONİLERİNİN ALINMASI

Arş. Gör. Devrim OSKAY

Puerto Rico Üniversitesi, Biyoloji Bölümü, Puerto Rico, ABD

Özet: Ulaşılması zor olan yerlerden yabani bal arısı kolonilerini, bal arılarının davranış biyolojisinden faydalanarak modern kovanlara aktarabiliriz. Tecrübelerimize dayanarak daha önce yayınlanmış metod üzerinde değişiklikler öneriyoruz.

BEES SETTLED IN INACCESSIBLE PLACES

Devrim OSKAY

Puerto Rico University, Department of Biology, Puerto Rico, USA

Abstract: We describe how wild hives in inaccessible places could be transferred into modern hives by taking advantage of honey bee behavior. Based on experience, we suggest modifications to a previously published method.

İnsanlar bal arılarının davranış biyolojisini çözdükçe, onları daha iyi yönetebilmek ve kovan başına düşen verimi arttırabilmek amacı ile birçok yöntem geliştirmişlerdir. Buna çok basit bir örnek verecek olursak; kovana açmadan önce giriş deliğinden körük dumanı vermek, arıları kovan içinde bulunan depolanmış balı yemeye teşvik eder. Bu da arıcılara kovan içinde rahat çalışabilecekleri bir süre kazandırmış olur. Bu basit teknikle **arılarn doğada yangın çıktığında kovandan mümkün olduğu kadar balı kaçırmak** için gösterdikleri davranıştan yararlanılmaktadır.

Bu makalede sizlere, insanlar tarafından ulaşılması zor, ağaç kovukları, duvar araları vb. yerlerden yerleşik durumda bulunan bal arısı kolonilerinin yapıya ve çevredeki bireylere rahatsızlık vermeden modern kovanlara alınması yöntemini anlatacağım. Bu teknik, arının yuvasını nasıl tanıdığına ve ana arının nasıl kabul edildiğine dikkat edilerek geliştirilmiştir.

Ulaşılması zor olan yerlerden yerleşik durumda bulunan kolonileri almada arıcılar düşme, zehirli

kimyasal maddelere maruz kalma ve sokulma tehlikesi altında kalabilirler. Arıcı bu işi üzerine aldığımda, peteklere ulaşsa bile arıları, balı ve kuluçkayı alabilmesi için çok gayret göstermesi gerekecektir. Bu tip kolonilerin öldürülmesinde kullanılan kimyasal maddeler, belli bir süre sonra çürüten kuluçka ve peteklerde bulunan balın duvarın iç kısmına sızması yapı sağlığına olumsuz etki edecektir. Bu yüzden ergin arılar öldürülmeden ve balı taşıyarak aktarma yapmak gerekir.

Arıların, kuluçkanın ve balın modern kovana aktarılmasında bir teknik önerilebilir. Kovuğun etrafındaki, ana girişin dışında bulunan bütün delikler titiz bir şekilde kapatılmalıdır. Kovuğun ana girişine tül teli keserek, bükerek konik şekle getirilmiş arı kaçıran yerleştirilmelidir (**Şekil-1**). Arı kaçırandan çıkan arılar yine aynı yerden kovuğa giremeyeceklerdir. Bunun yerine kovuğun ana girişinin hemen yanına uçuş platformu ile yan yana gelecek şekilde hazırladığımız modern kovandan gelen petek ve ana arının kokusunun geldiği kovana girmeyi tercih edeceklerdir. Hazırladığımız kovanda 2 veya 3 çerçeve arı ve ana arı

yerleřtirilebilir (M. V. Simith 1967, Crane,E. 1990).

Şekil-1:

İtina ile hazırlanmış arı kaçıran ve aktarma kovanı.

Fakat biz üzerinde bakıcı arısı olan kapalı gözlü yavrulu bir çerçeve ve koloninin büyüklüğüne göre boş çerçeve, kafes içinde bir dolu ana arı verip 3 gün sonra ana arıyı serbest bırakarak da tekniğı uyguladık. Birinci yöntemde verilen ananın savunması beraberindeki işçi arılara bırakılmış oluyor. Kovuktan aldığımız kolonilerin işçileri ile modern kovanın işçileri karışıkça ana arı da kabul edilmiş oluyor. İkinci yöntemde ise bakıcı arılara ve kovuktan alınan koloniye yabancı yeni üretilmiş bir ana kullanılabilir. Kullandığımız ana arı kafesi ise arılar alışana kadar ana arıyı korumuş oluyor.

Daha sonra, bir ay içinde kovukta bulunan kuluçkadan çıkan işçi arılar yine bizim modern kovamıza dahil olacaklardır. Şimdi artık kovuğun ağzından konik arı kaçıranı çıkarmanın zamanı gelmiştir. Kovamızda bulunan tarlacı arılar kovuğun içindeki balı bularak modern kovamızın içine taşıyacaklardır. Kovuğun içinde bulunan ana

arı sonunda mutlaka ölecektir. Çünkü kovuğun içine besin gelmesi duracak, arı sayısı gittikçe azalacak ve belli bir süre sonra ana arı kovuktan çıkıp diğer kovana girmek istese bile diğer modern kovanda bulunan işçiler tarafından öldürülecektir. Bal taşıma işi tamamlandıktan sonra aynı kovuğa bir daha başka bir oğul yerleşmesi için kapatılmalı ve modern kovamız arılığa taşınmalıdır. Bu teknik uygulanırken ana arının kabulü, arıların çıkışı ve bal aktarımı önce iki gün arayla, daha sonra haftada bir izlenmelidir.

Biz bu yöntemi Puerto Rico Üniversitesi Gurabo Ziraat Üretim İstasyonunda yol kenarında geçişi engelleyen iki koloninin ve tarla içinde çalışmayı engelleyen bir koloninin alınmasında uyguladık. Arıcılarımız ulaşılması zor olan yerlerden bal arısı kolonilerini bu teknikle modern kovalara aktarırlarsa arı işletmelerini ekonomik yönden güçlendirebilirler. Üstelik doğal zenginliğimizin yok edilmesini hem de yerleşim ve çalışma sahalarında bulunan insanların bal arıları tarafından rahatsız edilmelerini engellemiş olacaklardır.

KAYNAK

CRANE,E. 1990. Bees And Beekeeping,Science,Practice And World Resources. s:166-167, Comstock Publishing Associates a division of Cornell University Press. Ithaca,New York.

TEŞEKKÜR

Yöntemin uygulanmasında ve makalenin editörlüğünde yardımlarından dolayı T.Giray'a, Ziraat Üretim İstasyon'u müdürü Manuel Diaz'a teşekkür ederim.